

Til medlemmer af Uddannelse- og forskningsudvalg

Jeg henvender mig med spørgsmål angående fire punkter ved lovforslag L69, der synes at være uklare og/eller overset. Herefter fremsætter jeg 4 konkrete forslag, der kan løse disse.

1. Angående beregningen af besparelsen: hvilke forbehold er der tager mod følgende økonomiske konsekvenser af L69?

Bekymring: I beregningen af besparelsen på ca. 400 mio. kroner, synes særligt to områder at være overset. Af denne årsag kan jeg ikke se, hvordan besparelsen skal blive *virkelig*. I stedet frygter jeg og mine medstuderende, at nedskæringen bliver et urealistisk ideal, der aldrig kan opfyldes, og som vil skade studerende uden den intenderede virkning.

(1.1) For det første er besparelsen baseret på en antagelse om, at ca. 2.200 studerende om året vil fortsætte, hvor de fanges. Men I synes at have overset, at det ikke bliver tilfældet. Sandsynligvis vil mange studerende – som jeg og mine medstuderende i samme situation – droppe ud før deres sidste eksamener; kun ét fag fra en grad. Udgifterne er de samme, men på papiret er den studerende dårligere (stillet).

(1.2) For det andet indregnes der ingen nævneværdige udgifter ved loven. Der ses bort fra, at når studerende kommer i tvivl, så vil de enten studieforlænge eller droppe ud. Der ses bort fra, at mange vælger en ny uddannelse pga. bedre jobmuligheder (=skattekrone). Der ses bort fra, at man over en livstid nok ikke sparer én krone på at sende mennesker på arbejdsmarkedet i et fagområde, de fortrød, da de var 22 år.

2. Angående konsekvenser for frafald og studieforlængelser: hvordan vil forslaget undgå at skabe utryghed, og hermed modarbejde intentionen bag Fremdriftsreformen ved at skabe større studietvivl, frafald og længere studietider?

Bekymring: Når man gerne vil have studerende hurtigere igennem, er det mest kontraproduktive at gøre dem utrygge ved deres valg. De fleste studerende tvivler undervejs, men de fleste studerende fortsætter. Men når man fjerner muligheden for at kunne fortryde, så fjerner man den tryghed, der får studerende til at forsætte trods almindelig studietvivl. Man behøver ikke at være synsk for at turde forudse reaktionerne; flere sabbatår, flere halve uddannelser, flere føl-efter-i-maven-ophold. I frygt for at færdiggøre den forkerte, vil færre færdiggøre den første.

3. Angående den ramte kontra den intenderede målgruppe: hvilke forbehold er der taget for, at forslaget skal ramme de studerende, der koster uddannelsessystemet fremfor dem, der øger deres jobmuligheder?

Bekymring: Lovforslaget ser ud til at ramme forbi den *intenderede* målgruppe, og i stedet ramme de studerende, der aktivt – og forholdsvis billigt – øger deres jobmuligheder og hermed den 'samfundsmæssige værdi', vi ønsker.

(3.1) *Den intenderede målgruppe:* lovforslaget må være tiltænkt at ramme studerende, der koster mere end, hvad de behøver relativt til det, de kommer til at bidrage med. Dette inkluderer studerende, der tager flere halve uddannelser uden at færdiggøre, og dermed uden

at opnå kvalifikationer. Den evighedsstuderende er en uddød art, men dette er det nærmeste, vi har på en efterkommer.

(3.2) *Den ramte målgruppe:* ingen tager uddannelse nummer to for sjov; det er hårdt og det er der ikke SU til. Det ved alle. 4 ud af de 5 af de studerende, jeg kender, som bliver nødt til at droppe ud falder i kategorien af 'superstuderende'. De har både i gymnasiet og på universitet haft gennemsnit tættere på 12 end på 11 (uden bonus) og er gået hurtigt gennem systemet. Årsagen til at skifte er i vores alle fires tilfælde at opnå bedre karrieremuligheder. Det koster ikke samfundet noget på længere sigt, men manglen på *faglige dispensationer* umuliggør dette.

For eksempel vil en af os tage to bachelorer, for derefter at søge en kombineret kandidat/ph.d. på et Ivy League universitet; dvs. kun 5 år i det danske system (grundet merit), ligesom hvis han havde taget en bachelor og kandidat. Men uden den rette fagkombination vil han blive stoppet. Personligt, vil jeg kombinere min bachelor i filosofi med at blive psykiater eller neurolog. Psykiatrien er på flere områder ved at tage en fænomenologisk drejning, hvilket Danmark er verdensførende til med forskningscentre som Center for Subjektivitetsforskning. Her kombineres psykiatri og filosofi, men det er kun som psykiater, at man kan have patienter og gøre en direkte forskel. Igen kan lovforslaget ikke tage højde for dette.

4. Angående positivlisten: der synes at være flere uddannelser end dem på positivlisten, der lever op til kriterierne for undtagelse, bl.a. medicin. Hvorfor er disse ikke undtaget?

Konkrete forslag til ændringer af lovforslaget: For at undgå de ovenstående utilsigtede konsekvenser af lovforslaget vil jeg foreslå fire ændringer.

(i) Begræns antallet af uddannelser man kan påbegynde fremfor færdiggøre. Det vil ramme den *intenderede* målgruppe af studerende, der blot starter og falder fra et par gange inden de finder, hvad de søger. Samtidig vil dette undgå at forhindre studerende i aktivt at tage ansvar for at øge deres jobmuligheder.

(ii) Udvid positivlisten. Positivlisten er kort og kortsigtet. Inkluder evt. flere STEM uddannelser, dvs. flere (S) naturvidenskabelige uddannelser, (T) it-uddannelser, (E) ingeniøruddannelser og (M) matematik – og medicin. På alle disse områder kommer der til at være efterspørgsel. Den nuværende positivliste er et snævert og misvisende udsnit af dette.

(iii) Muliggør faglige dispensationer. Indfør krav til faglige dispensationer, så de studerende, der øger deres karrieremuligheder markant ved en tværfaglig kombination tilgodeses. Hermed kan man identificere dem, hvor dobbeltuddannelse er god investering for alle.

(iv) Udskyd lovforslaget til 2018 eller 2019. Indfør ikke en lov med bagudvirkende effekt; det er om noget udemokratisk. Lad studerende handle på baggrund af deres vejledning. Alt andet vil være i mod intentionen. Hvis intentionen er at spare penge og ikke at skade studerende, så bør man ikke tvinge studerende til at droppe ud kort før deres sidste eksamener. Hermed opnås kun at skade studerende uden, at man sparer én krone. Altså det modsatte af intentionen.

Med venlig hilsen
Anders Lund